

Warszawa, 21/11/2007r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-564731-X/07/TS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Cezary Grabarczyk
Minister Infrastruktury

Szanowny Panie Ministrze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich napływają skargi kierowców, dotyczące pobierania opłat za przejazd autostradą A-4 na odcinku z Katowic do Krakowa, mimo istotnych utrudnień w ruchu pojazdów spowodowanych pracami remontowymi na autostradzie. Jak podnoszą skarżący, użytkownicy autostrady prawie połowę wspomnianej trasy zmuszeni są pokonywać jednym pasem jezdni, co oczywiście eliminuje możliwość wyprzedzania pojazdów i wiąże się z koniecznością znacznego ograniczenia prędkości. Pomimo, że prace remontowe w bardzo istotny sposób obniżyły standard podróżowania autostradą, kierowcy zobowiązani są uiszczać opłaty za przejazd autostradą w niezmienionej wysokości. Zdaniem skarżących, skoro autostrada A-4 nie spełnia wymagań w zakresie warunków użytkowych, ustalonych dla autostrad, kierowcy nie powinni wносить opłat za przejazd autostradą w wysokości ustalonej w umowie koncesyjnej.

Zgodnie z postanowieniami art. 37d ust. 1 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2571), wysokość opłaty za przejazd autostradą zarządzaną przez spółkę ustala umowa o eksploatację autostrady, przy czym, przy ustaleniu tej opłaty uwzględnia się przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie opłat za przejazd autostradą (Dz.U. Nr 102, poz. 1075). Delegacja

ustawowa, która upoważnia ministra właściwego do spraw transportu do wydania wspomnianego rozporządzenia, nakazuje, że przy określaniu sposobu ustalania opłat za przejazd autostradą i dokonywaniu zmian wysokości tych opłat, należy brać pod uwagę takie czynniki jak : poziom ruchu, ilość przejechanych kilometrów, nacisk na oś lub ciężar pojazdu, kategorię pojazdu oraz dostępność informacji o wysokości opłat za przejazd autostradą. Natomiast z przepisu § 5 ust. 1 powołanego rozporządzenia wynika, że prawo dokonania zmiany (a więc także obniżenia) wysokości opłat za przejazd autostradą przysługuje koncesjonariuszowi autostrady, pod warunkiem, że zmiana ta zostanie uzgodniona z Generalnym Dyrektorem Dróg Krajowych i Autostrad i będzie uwzględniać warunki określone w umowie koncesyjnej.

Jak wynika z powyższego, przepisy ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym nie przewidują, aby ograniczenia w korzystaniu z autostrady, spowodowane pracami remontowymi, stanowiły okoliczność, która może mieć wpływ na wprowadzenie zmiany (obniżki) wysokości opłat za przejazd autostradą, zaś rozporządzenie w sprawie opłat za przejazd autostradą inicjatywę w zakresie wprowadzania zmiany wspomnianych opłat przyznaje koncesjonariuszowi, który nie jest zainteresowany obniżką opłat (z uwagi na spadek przychodów) oraz uzależnia zmianę stawek opłat od zgody GDDKiA i warunków zawartych w umowie koncesyjnej, które mogą uniemożliwiać dokonanie obniżki opłat (np. gdy zobowiązania inwestycyjne spółki zapisane w umowie koncesyjnej mogą być zrealizowane tylko za pomocą długoterminowego kredytu, którego warunkiem otrzymania jest uzyskiwanie stałych przychodów na odpowiednim poziomie).

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, obecnie obowiązujące regulacje nie gwarantują należytej ochrony praw użytkowników autostrad, nie przewidują bowiem uwzględniania utrudnień w ruchu pojazdów, wynikających z prac remontowych, jako elementu wpływającego na wysokość opłaty za przejazd. Nie ulega zaś wątpliwości, że w sytuacji, gdy przejazd autostradą wiąże się z koniecznością stosowania się do znacznych ograniczeń w ruchu drogowym, świadczenie uzyskiwane w zamian za uiszczenie opłaty za przejazd autostradą, w wysokości ustalonej w umowie koncesyjnej, nie jest ekwiwalentne w stosunku do tej opłaty.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenia możliwości dokonania stosownej nowelizacji przepisów prawa regulujących kwestie opłat za przejazd autostradą która wprowadziłaby obowiązek zmniejszania wysokości wspomnianych opłat - niezależnie od postanowień umowy koncesyjnej - w przypadku prowadzenia prac remontowych na autostradzie, powodujących istotne utrudnienia w ruchu pojazdów samochodowych. Będę wdzięczny za poinformowanie Rzecznika Praw Obywatelskich o zajęтым stanowisku.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich